

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje
osoba odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od
1991. godine

Predmet br. IT-04-74-T

Datum: 10. maj 2007.

Original: FRANCUSKI

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM III

U sastavu: sudija Jean-Claude Antonetti
sudija Árpád Prandler
sudija Stefan Trechsel
sudija Antoine Kesia-Mbe Mindua, rezervni sudija
Sekretar: g. Hans Holthuis
Odluka od: 10. maja 2007.

TUŽILAC

protiv

**Jadranka PRLIĆA
Brune STOJIĆA
Slobodana PRALJKA
Milivoja PETKOVIĆA
Valentina ČORIĆA
Berislava PUŠIĆA**

Odluka o modalitetima ispitivanja svjedoka

Tužilaštvo:

g. Kenneth Scott
g. Daryl Mundis

Obrana:

g. Michael Karnavas i gđa Suzana Tomanović za Jadranka Prlića
gđa Senka Nožica i g. Peter Murphey za Brunu Stojića
g. Božidar Kovačić i gđa Nika Pinter za Slobodana Praljka
gđa Vesna Alaburić i g. Nicholas Stewart za Milivoja Petkovića
gđa Dijana Tomašegović-Tomić i g. Dražen Plavec za Valentina Čorića
g. Fahrudin Ibrišimović i g. Roger Sahota za Berislava Pušića

I. UVOD

1. Pretresno vijeće III (dalje u tekstu: Vijeće) Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud), kako bi garantovalo što je moguće pravičnije i efikasnije vođenje postupka, i nakon što je prošlo više od 12 mjeseci postupka, sada donosi odluku na osnovu pravila 85(B), 90(F) i (H) Pravilnika o postupku i dokazima (dalje u tekstu: Pravilnik) koja se odnosi na više aspekata vođenja postupka.

II. HISTORIJAT POSTUPKA

2. Nakon usmenog zahtjeva strana u postupku od 14. i 19. marta 2007. u tom smislu, Vijeće je održalo veći broj pretresa kojima je svrha bila čuti mišljenje tužilaštva, branilaca i optuženih o proceduri određenoj na početku postupka kako bi se ta procedura ocijenila i eventualno izmijenila.

3. Na pretresima 22. i 29. marta, te 16. aprila 2007., Vijeće je pozvalo strane u postupku da iznesu svoje opaske i eventualne prijedloge za poboljšanje postupka. Vijeće je tako saslušalo strane u postupku o raznim pitanjima, kao što su modaliteti ispitivanja svjedoka, izvođenje pisмениh dokaza, sudjelovanje optuženih u ispitivanju svjedoka i prihvaćene činjenice.

4. Osim toga, na pretresu 2. i 7. maja 2007. strane u postupku su spomenule pitanje unakrsnog ispitivanja i mogućnost da se tom prilikom postavljaju pitanja kojima se navodi svjedok ("*leading questions*").

III. ARGUMENTI STRANA U POSTUPKU

5. Vijeće ne smatra da je korisno ponavljati argumente strana u postupku i u tom smislu upućuje na transkripte gore navedenih pretresa.

IV. DISKUSIJA

6. Vijeće će se ograničiti na tri glavne teme o kojima je raspravljano na gore navedenim pretresima: prvo, modalitetima ispitivanja svjedoka; drugo, sudjelovanju optuženih u postupku; i treće, području unakrsnog ispitivanja. Vijeće smatra da druge teme o kojima se raspravljalo na pretresima ne zahtijevaju novu akciju Vijeća.

Prijevod

7. Što se tiče modaliteta ispitivanja svjedoka, nakon pretresa 22. marta 2007. strane u postupku su Vijeću zajednički predložile smjernice za ispitivanje svjedoka. Vijeće je primilo na znanje smjernice koje su predložile strane u postupku i priznaje korisnost nekih od njih budući da se njima čuva pravo strana u postupku da ispituju svjedoka, a pritom sudijama omogućuje da postavljaju pitanja u odgovarajućem trenutku. Vijeće će ih uzeti u obzir prilikom vršenja kontrole modaliteta ispitivanja svjedoka i izvođenja dokaznih predmeta na osnovu pravila 90(F) Pravilnika.

8. Vijeće će sada razmotriti pitanje sudjelovanja optuženih u postupku, posebno ispitivanje svjedoka. Ono prije svega podsjeća na smjernicu C "Revidirane verzije odluke kojom se usvajaju smjernice za vođenje pretresnog postupka", koja u svojoj revidiranoj verziji od 28. aprila 2006. propisuje:

"U članu 21(e) Statuta ponovno se naglašava pravo optuženog da ispita svjedoke koji ga terete ili da se oni u njegovo ime ispituju. U ovom predmetu optužene zastupaju branioci. Svjedoke će prvenstveno ispitivati branioci optuženih. U izuzetnim okolnostima i po ovlaštenju Vijeća, optuženi se može direktno obratiti svjedoku i postavljati mu pitanja."

9. Vijeće s tim u vezi naglašava da sve optužene predstavljajuiskusni branioci. Osim toga, Vijeće je izuzetno fleksibilno u primjeni navedene smjernice. Ono je optuženima, posebno optuženom Praljku, dopustilo da uzmu riječ i ispituju svjedoke o svim pitanjima, pa čak i da ih sami, barem djelimično, unakrsno ispituju.

10. Vijeće se u principu ne protivi tome da optuženi uzme riječe i postavlja pitanja svjedocima. Međutim, iskustvo proteklih mjeseci je pokazalo da složenost ovog procesa zahtijeva da Vijeće vrši striktnu kontrolu nad modalitetima ispitivanja svjedoka. U svakom procesu s više optuženih Vijeće ima dužnost bdjeti da intervencija optuženog u procesu ne nanese štetu pravima drugih optuženih na brzo i ekspeditivno suđenje. Optuženi Praljak je, iako u dobroj namjeri, više puta pokazao da ne posjeduje ni pravno iskustvo ni iskustvo potrebno za ispitivanje svjedoka u skladu s pravilima koje propisuje Pravilnik i praksa Međunarodnog suda. Naravno, neka pitanja su bila zanimljiva i relevantna. Unatoč tome, većina pitanja nije bila dovoljno relevantna i često su se odnosila na *tu quoque*. Pitanja u više navrata nisu bila postavljena odgovarajućem svjedoku. Osim toga, Vijeće je primijetilo da bi optuženi Praljak

Prijevod

neki put imao običaj vlastita razmišljanja i elemente rasprave zamijeniti s odgovorima svjedoka. On je redovito umjesto postavljanja istinskih pitanja pozivao svjedoka da se složi s njegovim *mišljenjem*. Mora se konstatovati da intervencije tog tipa izazivaju bespotreban gubitak vremena.

11. S obzirom na prethodne razloge, Vijeće će od sada strože primjenjivati smjernicu C i više neće optuženima dopuštati da postavljaju pitanja bez prethodnog odobrenja Vijeća. Stoga će svjedoke najprije unakrsno ispitivati branioci optuženih. U izvanrednim okolnostima i uz dopuštenje Vijeća optuženi će se moći direktno obratiti svjedoku i postaviti mu pitanje.

12. Izvanredne okolnosti se odnose ili na razmatranje događaja u kojima je optuženi osobno sudjelovao, ili na razmatranje pitanja o kojima on posjeduje specifična znanja. Optuženi koji želi uzeti riječ prethodno će Vijeću objasniti razloge zbog kojih se radi o tim izvanrednim okolnostima.

13. Naposljetku, u vezi s pravilima koja određuju područje unakrsnog ispitivanja, Vijeće podsjeća da se na osnovu pravila 90(H) Pravilnika unakrsno ispitivanje može odnositi i na pitanje koje nije spomenuto tokom glavnog ispitivanja. To pravilo omogućuje racionalniju organizaciju postupka jer se tako može izbjeći situacija da odbrana ponovo poziva svjedoka kad bude izvodila vlastite dokazne predmete. Međutim, to nije unakrsno ispitivanje u pravom smislu riječi, već novo glavno ispitivanje. Stoga se moraju poštovati pravila za glavno ispitivanje. Stoga pitanja kojima se navodi svjedok ("*leading questions*") neće biti dopuštena. Kad se to ograničenje ne bi poštovalo, strana u postupku koja provodi unakrsno ispitivanje imala bi neopravdanu privilegiju koja bi mogla dovesti u pitanje ravnopravnost strana u postupku.

Prijevod

ZBOG TIH RAZLOGA,

NA OSNOVU pravila 85(B), 90(F) i (H) Pravilnika,

PODSJEĆA da na osnovu pravila 85(B) Pravilnika sudija može u svakom trenutku postaviti pitanje svjedoku,

PRIMA NA ZNANJE smjernice koje su strane u postupku zajednički predložile 22. marta 2007.,

PODSJEĆA na smjernicu C "Revidirane verzije odluke kojom se usvajaju smjernice za vođenje pretresnog postupka" od 28. aprila 2006.,

I

ODLUČUJE da pitanja kojima se navodi svjedok neće biti dopuštena kad strana u postupku za vrijeme unakrsnog ispitivanja postavlja pitanje koje se odnosi na pitanje o kojemu nije bilo riječi na glavnom ispitivanju.

Sastavljeno na engleskom i na francuskom jeziku, pri čemu je francuska verzija mjerodavna.

/potpis na originalu/

Jean-Claude Antonetti,
predsjedavajući Vijeća

Dana 10 maja 2007.

U Haagu (Nizozemska)

[pečat Međunarodnog suda]